

Clemens Briels

MET VOLLE
TEUGEN

Vincent van Gogh heeft laten zien hoe het niet moet: beroemd worden na je dood. Maar Van Gogh was z'n carrière dan ook niet begonnen in de reclame en heeft nooit van marketing geweten. Clemens Briels (Son, 1946) laat zien hoe het wel moet. Hij maakte in 1990 als voormalig 'creative advertising director' een nieuwe start als kunstenaar. Lanceerde zichzelf als een welgerichte raket, ging recht op zijn doel af met de opening van zijn Clemens Briels Art Centre in Aalsmeer.

Tekst: Jan Toscani
Fotografie: Ludo van Arem

Clemens Briels met volle teugen

Een werk van Briels herken je op afstand. Dat geldt niet alleen voor het bij de galerie opgestelde forse plastic, dat probeert te concurreren met de watertoren langs de oever van de Westeinder Plassen, maar eigenlijk voor zijn hele oeuvre. Het vrolijke object voor de entree van het Art Centre is een niet te missen baken, dat misschien nog even nodig is om bezoekers de weg te wijzen naar de museale ruimte. Maar die rol heeft het vast niet voor al te lang. Bij de opening die plaatsvond op de zonnigste zomernamiddag van het afgelopen jaar mocht de kunstenaar zich meteen verheugen in een overweldigende belangstelling. Alle gasten, zonder uitzondering kenners, bewonderaars en verzamelaars van Clemens' werk, waren sprakeloos. Negenhonderd vierkante meter expositieruimte! De dollende vogels, de olijke gedrochten, de swingende bomen, de tollende menagerie en al die andere carnavaleske bewoners van zijn creatieve brein; uit alle richtingen lachen ze je toe. Wie binnenstapt in de wereld van Clemens Briels, raakt een beetje beduusd, verdrinkt in de opvallende kleuren en vormen, en... is niet zelden verloren.

Het overkwam Jan Jansen, de man die schoenen tot kunst verheven heeft, al veel eerder. Hij was 't die in zijn openingswoord de vergelijking met Van Gogh aanhaalde. Maar ja, je moet het niet alleen anders willen doen, je moet 't ook kunnen! Clemens zelf lijkt daar nooit aan te hebben getwijfeld. Daarvan getuigt de tekst van zijn uitnodiging. Wie hem spreekt, ontmoet een alleraardigste Brabander die oprecht geniet van zijn succes, maar er niet door is verbaasd. Het is meteen duidelijk, het schilderen zelf vindt hij nog altijd het allerfijnste.

De smaak van succes

Vermoedens van zijn creatieve kwaliteiten kreeg hij toen hij zich als zestienjarige waagde aan het maken van cartoons. Het was tekenend dat Clemens ze niet stuurde naar de plaatselijke

Brabantse krant, maar naar het toenmalige magazine Cri en de Nieuwe Revu. En zie, meteen raak. Wie toen al 'wist' dat er een kunstenaar in Clemens schuil ging, kreeg voorlopig geen gelijk want zijn studierichting werd industriële vormgeving. Later bekwaamde hij zich in reclame, bedacht campagnes en visualiseerde ze. Zijstappen bleven niet lang uit. Briefkaarten die hij op zeker moment ontwierp – waarbij hij uitging van het alfabet – bleken een schot in de roos. Al snel daarna verschenen posters van zijn hand. Opgewaardeerd in mooie lijsten waren ook deze een onmiddellijk succes. Toen vervolgens ook zijn grafiek als broodjes van de hand gingen, was het lot van Clemens Briels beklonken. Hij zou als kunstenaar verder door het leven gaan en hij wist ook precies hoe: als pop-artist met een niet te verwarren signatuur.

Keith Haring en Andy Warhol waren zijn lichtende voorbeelden. Maar veel meer dan zij en andere popcoryfeeën, is hij zich gaan bedienen van een symbolische beeldtaal die communiceert met de aanschouwer. Werk dat men moet kunnen beleven, interpreteren en aan het dromen brengen.

De werkelijkheid door een caleidoscoop

De droom van Clemens zelf lijkt helemaal vervuld. Hij bedacht het 'antipodisme' als leidraad voor zijn werk ("every existence has its antipode"). Dat is geen ingewikkeld-doenerij, maar zijn eigen 'caleidoscoop' om beelden en ervaringen die hem treffen, om te zetten in exotische, intens kleurrijke, verhalende taferelen. Daarin figureren de vreemdste wezens en onmogelijkste dieren. Nergens dreigt gevaar. Integendeel. Het is het laatste wat Clemens Briels zou willen. Je waant je in een – soms wat ondeugend – paradijs en je hoort de sensuele tonen van Mambo en Merengue. Die klinken overigens niet alleen vanaf de schilderijen en objecten; ook van vazen, glazen, tapijten en sjaals... De toverstaf van Clemens Briels heeft ze aangeraakt.

Internationale erkenning

De vormentaal van Clemens Briels wordt niet alleen in Nederland verstaan, waar ruim veertig galerieën werk van hem in portefeuille hebben. Op zijn indrukwekkende expositielijst prijken ook tentoonstellingen in Malaga, Kuala Lumpur, Costa Rica en München. Het zijn slechts voorbeelden. Parijs - voor de tweede maal al - is nog maar nauwelijks achter de rug. De vooraanstaande galerie Vivendi op de Place des Vosges bracht Clemens Briels samen in een expositie met popart-nestor Keith Haring. Een zo mogelijk nog groter succes haalde Briels in de bakermat van de popcultuur, Amerika. Met exposities in New Orleans, Chicago en New York vestigde hij er zijn naam. Gelanceerd door Tamar Erdberg van Adama Fine Arts in Miami werd hij zelfs 'top of the pops' in Florida. Maar de klap op de vuurpijl kwam toen Clemens door het Amerikaans Olympisch Comité werd benoemd tot 'Official Artist of the Olympic Winter Games' in Salt Lake City 2002. Dan schrijven we het jaar 2001 wanneer hij de opdracht ontvangt voor de Olympische posters en zijn creaties 'all over the world' op het beeldscherm verschijnen.

En passant schrijft hij nog andere geschiedenis, want ook de industrie herkent de magische uitwerking van zijn hand. Opdrachten volgen dan ook van bijvoorbeeld Leolux (voor eetkamerstoelen) en Ford (voor bekledingstoffen van de Ford Ka).

Het moge duidelijk zijn: Clemens Briels bestijgt de Olympus; hij is al bijna buiten zicht, maar hij blijft bereikbaar, want zie hem daar knuffelen en signeren. In de drukte van de opening is hij er voor iedereen en voorziet hij zijn nieuwe monografie onvermoeibaar van persoonlijke opdrachten. En wie zijn oor te luisteren legt, weet dat het voor de kunstenaar voorlopig niet van luieren zal komen. Een Briels smaakt kennelijk naar meer. Daarvan getuigen ook de reacties die we konden optekenen tijdens de officiële opening in september jl.

Mike Mills:

"Ik ben verknocht aan het vroege werk dat ik heb van Clemens Briels, met de wat rustiger blauwen. Het is thuis het middelpunt van ons interieur. Maar wat hij nu maakt, spreekt me misschien nog wel meer aan. Hij wordt steeds kleurrijker en gaat door tot op de lijst, net als Gustave Klimt dat deed. Je hoort wel eens dat zijn werk iets van Cobra heeft, maar zo zie ik dat niet. Clemens vertelt altijd een verhaal, een ervaring, en die emotie brengt hij over. In Engeland kent men hem nog niet zo, maar onze vrienden daar zijn al even enthousiast. En trouwens, mijn dochter hebben wij nu ook gek gemaakt. Guess what she bought!"

Jackie van der Vleuten en Jan Verschoor

– 11 jaar samen. Jan: "Bij ons thuis hangt er geen kunst aan de muur. Tot nu toe hadden we helemaal niks met kunst, maar Jackie zag iets van Clemens Briels en vond dat ik mee moest naar de opening. En ze had gelijk. Eindelijk iets dat ons allebei aanspreekt." Jackie: "Clemens Briels gaat voor Douwe Egberts, waar ik werk, kopjes en mokken decoreren. Daardoor zag ik wat hij maakte. We zeiden net: waarom wel veel geld uitgeven voor een bank en niet voor een schilderij waar je nog veel langer lol van hebt... Maar een ding aan de muur is voor ons genoeg. Welke het wordt zijn we overigens nog niet over uit".

Alexander van Ketwich - Verschuur:

"Ik ken het werk van Clemens al een poosje, verschillende van zijn werken sieren ons kantoor. Maar hij is niet de enige. En het is beslist niet alleen maar kleur. Joop Polder bijvoorbeeld hangt er ook. Wel moet het altijd anders dan anderen en vooral een reactie oproepen.

Ik zie een schilderij als een instrument of een stem met zijn eigen timbre. Daarmee geven we elke kamer en elke gang een andere sfeer. Onze mensen waarderen dat, maar ook onze relaties reageren goed. Het leuke van Clemens Briels is dat hij je met zijn titels hints geeft. Je voelt daardoor iets van de sfeer en setting waarin het gebeurde."

Hans Blankert

– nu vooral bekend als voorzitter van het Nederlands Olympisch Comité – had vast de leukste middag. Met de pet op van de Ronald McDonald Stichting ontving hij de opbrengst van de veiling van Clemens jongste werk – € 12.500. Maar heeft hij zelf misschien ook iets met de kunstenaar? Reken maar, ook Hans Blankert is de trotse bezitter van een echte Briels.

